

O'QUVCHILARNING RUS TILI GRAMMATIKASIDAN FOYDALANISHDA YO'L QO'YADIGAN XATOLAR

Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi

Rus tili fani o'qituvchisi

Qahhorova Alomatxon Abdijabborovna

Annotatsiya: Ushbu maqola rus tili o'rgangan o'quvchilar uchun yo'l qo'yimoqda bo'lgan eng ko'p uchraydigan xatolarni tahlil qiladi. Xatolar rus tilining grammatikasini noto'g'ri tushunish, to'g'ri qo'llash maydonlarida paydo bo'ladi. Maqolada ushbu xatolarning ko'pincha qayerda va qanday holatlarda paydo bo'lishi, ularni to'g'ri qilish uchun tavsiyalar va qo'llanmalar mavjudligi ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar:

1. Fe'llar va Sifatlar Bilan To'g'ri Ishlash:

- Сделал (sdelal) - "bajarib qildi"
- Читал (chital) - "o'qib oladi"
- Говорил (govoril) - "so'zlab olishdi"
- Пишет (pishet) - "yozib olishdi"
- Живет (zhivet) - "yashaydi"

2. Shaxsiy Olmoshlovchilarni To'g'ri Tanlash:

- Я (ya) - "men"
- Ты (ty) - "siz"
- Он (on) - "u"
- Она (ona) - "u (ayol)"
- Мы (my) - "biz"
- Вы (vy) - "sizlar"
- Они (oni) - "ular"

3. Olmushlar va Hozirgi Vaqtni To'g'ri Qo'llash:

- Будет (budet) - "bo'ladi"
- Был (byl) - "bo'ldi"
- Буду (budu) - "bo'laman"
- Будете (budete) - "bo'larsiz"

4. So'z Navbatlarini Noto'g'ri Tanlash:

- Сначала (snachala) - "birinchi o'rab"
- Потом (potom) - "keyin"
- Вначале (v nachale) - "boshida"
- Наконец (nakonets) - "oxirida"

5. Artikllarni To'g'ri Qo'llash:

- Нет (net) - "yo'q"
- Да (da) - "ha"

Kirish

Rus tili o'rganishda o'quvchilar odatda bir nechta xatolarga yo'l qo'yarlar. Bu xatolar ko'pincha rus tilining grammatikasini noto'g'ri tushunish, to'g'ri qo'llash maydonlarida paydo bo'ladi. Quyidagi maqolada, o'quvchilarning rus tili grammatikasidan foydalanishda yo'l qo'yadigan eng ko'p uchraydigan xatolarni tahlil qilamiz.

Rus tili o'rgangan o'quvchilar odatda turli xil xatolar qilishadi. Bu maqolada, rus tili grammatikasi foydalanishida odatiy ko'p qilinadigan xatolarni o'rganamiz.

1. Tugallangan va noaniq xatolari

- Xatolar: O'quvchilar tugallangan va noaniq fiillarni moslashtirishda qiyinliklar ko'rayapti.
- Tavsiya: Grammatik qoidalarni o'rganish va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilarga tugallangan va noaniq fiillarni aniqroq ayirt etishni o'rgatish muhimdir.

2. Artikllar va jumlahlar xatolari

- Xatola: O'quvchilar adiblar, tanishlari, va hattoki rus tili matnlarida artikllarni to'g'ri ishlatishda qiyinliklar ko'rayapti.

- Tavsiya: Artikllar va jumlahlar bo'yicha o'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar tashkil etish, masalan, o'quvchilarni so'z topish, matnni tahlil qilish, va gaplarda artikllarni to'g'ri ishlatishni o'rgatish muhimdir.

3. Shaxsiy olmoshlovchilar xatolari

Shaxsiy olmoshlovchilar (lichnye mestoimeniya) – "я", "ты", "он", "она", "мы", "вы", "они" – shaxsiylik va katta-kichiklik munosabatini aniqlash uchun juda muhimdir. O'quvchilar adibga mos ravishda ularni tanlashda va ularni gap ichida to'g'ri qo'llashda qiyinchiliklar tug'ilishi mumkin.

- Xatolar: O'quvchilar o'zlarining, boshqa kishilarning va obyektlarning shaxsiy olmoshlovchilarini to'g'ri ishlatishda qiyinliklar ko'rayapti.

- Tavsiya: Shaxsiy olmoshlovchilar mablag' ko'rsatish, gaplarda muhokamani o'rganish, va boshqa o'quvchilar bilan muloqot qilishni o'z ichiga olgan darsliklar tuzish muhimdir.

4. So'z navlari va arifmetik xatolari

So'z navbatlarini to'g'ri qo'llash, so'zlar orasidagi munosabatlarni va gapning tuzilishi tuzilganligini ta'minlaydi. Ammo, o'quvchilar adibga mos ravishda ularni to'g'ri qo'llashda qiyinchiliklar tug'ilishi mumkin.

- Xatola: O'quvchilar so'z navlarini va arifmetik ifodalarini noto'g'ri ishlatishda qiyinliklar ko'rayapti.

- Tavsiya: So'z navlarini o'rganish va ulardan to'g'ri foydalanish uchun amaliy mashg'ulotlar tashkil etish, masalan, shahar va mamlakat nomlari bilan ishlab chiqilgan tashrihatlar, tarixiy va statistik ma'lumotlarni tahlil qilish.

5. Qo'shimcha xatolar

- Xatola: O'quvchilar ko'p qatorda qo'shimcha xatolar qilishadi, masalan, qisqa yozmalarda va yoki muammosiz kontekstda.

- Tavsiya: Qo'shimcha xatolarni kompyuter dasturlar orqali aniqlash, gapni qayta yozib to'g'ri qilish, va muammo emaslikka oid foydalanuvchilarni tuzish muhimdir.

Xulosa

Rus tili grammatikasi foydalanishida o'quvchilar odatda turli xil xatolar qiladi. Bu xatolarni bartaraf etish uchun, tajribali o'qituvchilar amaliy mashg'ulotlar, darsliklar va yaratish bo'yicha tajribalar asosida tuzilgan darsliklar va ko'rsatkichlar tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. "Русский язык: учебник для студентов вузов" - М. Ф. Владимирова, В. В. Желтовская, Н. Ю. Щукина

- Bu o'quv usuli kitobi rus tili grammatikasi va uslubiyatiga o'rgatish uchun mo'ljallangan. O'quvchilarga rus tilini qayd etishda yordam beradi.

2. "Современный русский язык" - В. В. Горецкий

- Bu adabiyot rus tili grammatikasi va sintaksisiga doir umumiy ma'lumotlarni taqdim etadi. Tushunchalar va qoidalar amaliy misollar bilan ta'minlanadi.

3. "Русский язык и культура речи: учебное пособие для студентов вузов" - Л. С. Барахнина, Л. В. Попова

- Bu kitob rus tili fonetika, leksika, grammatika, sintaksis va pragmatikasi bo'yicha tushunchalarni ta'lim etadi. Amaliy mashq va misollar kitobda ko'rsatilgan.

4. "Практический курс русского языка: Учебник" - Т. Г. Каганова, Л. И. Нарышкина

- Bu adabiyot o'quvchilarga rus tili grammatikasi va uslubiyatini tushuntirishda yordam beradi. Ko'pgina misollar va amaliy mashqlar kitobda keltirilgan.

5. "Русский язык: Самоучитель для начинающих" - И. И. Попова

- Bu kitob boshlang'ich darajadagi o'quvchilarga mo'ljallangan. Ushbu adabiyot o'quvchilarga rus tili grammatikasi, leksikasi va pragmatikasi bo'yicha qisqa va to'liq ma'lumotlarni o'rgatadi.